

CHÂN DUNG

CON NGƯỜI KỶ NGUYÊN MỚI

(Bài thuyết đạo tại Cơ quan Phổ thông Giáo lý Đại Đạo
nhân đại lễ Kỷ niệm ngày Khai Minh Đại Đạo,
Rằm tháng 10 Tân Sửu – 2021)

Thiện Chí

Trong tinh thần Kỷ niệm ngày Đại lễ Khai Minh Đại Đạo 15–10 Bính Dần 1926, toàn Đạo đang tổ chức các cuộc lễ kỷ niệm trọng thể để tri ân Đức Đại Từ Phụ Thượng Đế Cao Đài và Chư Tiên bói Tiên Khai Đại Đạo.

Khai Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ, một sự kiện lịch sử không những đối với tôn giáo và dân tộc Việt Nam, mà còn ảnh hưởng trên toàn thế giới nhân loại. Sự kiện lịch sử này thuộc về Thiên cơ, nhằm mục đích hoàn thiện con người, xây dựng con người đạo đức về mặt đời sống xã hội lẫn tiến hóa tâm linh.

Thánh giáo Ôn Trên đã khẳng định mục đích:

“Ngày nay, cuối đường Hạ nguơn mặt kiếp, nhân sinh đã theo thời gian luân chuyển vào luật đào thải và bảo tồn. (...) Thượng Đế chính mình giáng trần chọn lựa nguyên nhân thánh thiện trao gởi quyền pháp để phổ độ toàn linh xiển dương chánh pháp cho Đại Đạo lập thành, thế giới mới hòa bình, càn khôn mới an tịnh. Một hành vi rất giản dị mà lý huyền nhiệm khôn lường. Nếu chẳng phải

chánh tâm tu kỹ thì khó tìm ra chánh lý để chứng quả Thiên tôn.”¹

Nhờ đó, trong quá trình lịch sử nhân loại song song với lịch sử các tôn giáo, loài người đã đi dần đến sự tổng hợp những truyền thống đạo đức, những nền giáo lý lâu đời để áp dụng vào đời sống sao cho có nhân nghĩa, có hạnh phúc và tiến hóa.

Con người thấm nhuần đạo lý, thể hiện được những phẩm chất cao đẹp trong lối sống, lối làm việc, trong niềm tin, niềm hy vọng hằng ngày và trọn đời đã hình thành một chân dung chung của con người thời đại mình.

Chân dung con người mới của kỷ nguyên mới chắc hẳn chưa phai mờ những nét đẹp di truyền bao thế hệ của tổ tiên, nhưng cũng sẽ bộc lộ một tâm hồn trẻ trung, đầy sức sống và nhạy cảm với thời đại.

I. NHỮNG ĐẶC ĐIỂM CỦA KỶ NGUYÊN MỚI

A. Các ưu thế

1. Khoa học kỹ thuật cực kỳ tiến bộ. Đời sống vật chất ngày càng cao. Mọi tiện nghi, phương tiện gia tăng chất lượng bội phần.

2. Công nghiệp phát triển, lối sống công nghiệp chiếm ưu thế. Mọi ngành làm việc hiệu quả hơn, chính xác hơn, lợi nhuận tầm cỡ quốc gia, quốc tế phát triển mạnh.

3. Tri thức hiện đại được tôn vinh làm thống soái.

4. Thông tin bùng nổ, văn hóa hội nhập, giao lưu nhanh chóng.

Tương quan giữa các quốc gia dân tộc ngày càng sâu sắc, rộng rãi và mạnh mẽ.

1. Đức Di Lạc Thiên Tôn, Trúc Lâm Thiền Điện, 02-01 Canh Tuất (07-02-1970).

5. Tư tưởng Đông Tây hòa nhập; khuynh hướng phục hồi các giá trị đạo đức cổ truyền và đời sống tâm linh.

B. Các vấn nạn

1. Các vấn đề nhân quyền: Các tư tưởng, chủ nghĩa phân biệt chủng tộc, phân biệt giai cấp hay quốc gia cực đoan đang còn gây nhiều tệ nạn xúc phạm quyền sống xứng đáng của con người.

2. Các vấn đề đạo đức xã hội nhân loại; những hậu quả do các nhân sinh quan truyền thống bị lu mờ:

– Stress: Chấn thương tâm lý, dẫn đến trầm cảm, thậm chí hoảng loạn, v.v.

– Bạo lực.

– Trác táng.

– Ma túy.

– Mê tín, tôn giáo cực đoan . . .

3. Khủng hoảng kinh tế; nghèo đói: Thế giới còn hàng triệu người thiếu ăn tại các nước đang phát triển.

Ước tính mới đây nhất cho thấy có tới hơn 3 tỷ người không có khả năng chi trả cho một chế độ ăn uống lành mạnh. Dù khu vực nào cũng tồn tại tình trạng này, thậm chí cả Bắc Mỹ và châu Âu, nhưng có tới 57% dân số vùng châu Phi hạ Sahara và Nam Á phải sống trong tình trạng trên.²

4. Chiến tranh tôn giáo, chiến tranh sắc tộc.

5. Khủng hoảng ý thức hệ, khủng hoảng tín ngưỡng, tôn giáo và đời sống tâm linh.

2. Đại diện FAO – Qu Dongyu, Tổng Giám đốc; đại diện IFAD – Gilbert F. Houngbo, Chủ tịch; đại diện UNICEF – Henrietta H. Fore, Giám đốc Điều hành; đại diện WFP – David Beasley, Giám đốc Điều hành; đại diện WHO – Tedros Adhanom Ghebreyesus, Tổng Giám đốc.

C. Các mẫu người lệch lạc con đẻ của thời đại

1. Người hiện đại hóa bề ngoài, thiếu sáng tạo, vô ý thức.
2. Người mất định hướng trong kiến thức do thông tin tràn ngập.
3. Người máy móc, rô bô sống, khô khan tình cảm, mất nhân tính.
4. Người ảo tưởng, người cực đoan, người có khuynh hướng bạo lực.

II. NHỮNG GIẢI PHÁP

A. Những biện pháp ngăn chặn

1. Phong trào phục hưng truyền thống dân tộc, về nguồn – quay lại nếp sống gia đình.
2. Xây dựng nền giáo dục toàn diện, vừa thực dụng vừa có bản chất nhân văn, khai phóng, sáng tạo.
3. Xây dựng ý thức hệ quân bình tinh thần-vật chất, quân bình tâm linh và nhân sinh.
4. Ngày 8/6/2021, Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc đã họp thông qua Nghị quyết 2580 (2021). . . Trong phát biểu ứng cử nhiệm kỳ 2 (2022 –2026), ông Antonio Guterres nhấn mạnh các ưu tiên trong nhiệm kỳ tới gồm tiếp tục ứng phó với đại dịch COVID-19 và giải quyết các hậu quả của đại dịch. . . Ông cũng sẽ thúc đẩy xây dựng một tầm nhìn mới cho các hoạt động hòa bình, tăng cường hành động gìn giữ hòa bình, duy trì hòa bình và bảo vệ dân thường. Ông cam kết tiếp tục thúc đẩy bảo vệ môi trường và tăng cường các biện pháp khắc phục biến đổi khí hậu... (TTXVN phát)

B. Những đóng góp của các tôn giáo

Các tôn giáo, vì mục tiêu cứu độ nhân sanh đương nhiên có

trách nhiệm xây dựng lại con người chính danh, góp phần cùng các tổ chức nhà nước, các ngành chức năng quốc gia và quốc tế.

Trong những giải pháp nêu trên, điểm nào các tôn giáo cũng có khả năng tham gia. Nhưng trước hết các tôn giáo phải tự khẳng định sứ mạng phục hồi Nhân bản bằng các nguyên lý sau đây:

1. Con người là siêu sinh vật, là hạt nhân của vũ trụ.

– Đạo Phật chủ trương rằng tất cả muôn loài đều có Phật tính, nghĩa là đều có khả năng thành Phật. Bởi vì chúng sinh tuy lượng số vô lượng, nhưng loài nào cũng mang nơi mình yếu tố tròn đầy sáng suốt của bản thể. Một ngày mai, vô minh diệt hết, bản tính thanh tịnh sáng suốt hiển hiện, chúng sinh có thể thành Phật (Đạo Phật qua nhận thức mới – Thích Nhất Hạnh) <https://bookdown.org/namkyodai/tnh-daophatquanhanthucmoi/>

– Kitô giáo: Dựa theo các bản văn Kinh thánh, các văn kiện gần đây của Giáo hội đã định nghĩa Con người, cách riêng trong tương quan với Thiên Chúa, với thuật ngữ “hình ảnh Thiên Chúa”.³

– Cao Đài giáo:

“Con là một thiêng liêng tại thế,
Cùng với Thầy đồng thể linh quang,
Khóa chìa con đã sẵn sàng,
Khi vào cõi tục, khi sang thiên đình.”⁴

2. Đời người là một giai đoạn tiến hóa, là một thời gian quý báu để tiến về viễn đích cao đẹp. Phải quý trọng và tận dụng đời người.

3. Lm. Giuse Phan Tấn Thành, *Nhân Sinh Quan Kitô Giáo* (Đời Sống Tâm Linh-VIII).

4. Đức Chí Tôn, *Thiên Lý Đàn*, 14-01 Bính Ngọ (03-02-1966).

3. Sứ mạng làm người là hoàn thiện bản thân, hoàn thiện người khác và phụng sự xã hội.

4. Tôn giáo chân chính phải soi sáng nhân vị, bảo vệ nhân quyền, chỉ cho nhân loại mục tiêu tiến hóa tối thượng là Thượng Đế, là Niết Bàn chứ không mê hoặc con người làm kẻ nô lệ cho bất cứ một thần quyền nào.

C. Vận dụng những tiêu chuẩn đạo đức truyền thống vào cuộc đào tạo nhân cách con người hiện đại

1. Mối quan hệ của con người thời đại với cộng đồng xã hội và cộng đồng nhân loại như thế nào?

Ngày nay và hơn nữa trong kỷ nguyên mới, con người phải đứng vào cộng đồng, trở nên một thành tố trong tổng thể cộng đồng.

Rồi đây không còn ai, không còn quốc gia nào có thể vị kỷ riêng tây được nữa.

Vậy con người thời đại mới là người của các cộng đồng, người của muôn phương, hay “Đồng Nhân” theo ý nghĩa của quẻ Dịch “Thiên Hỏa Đồng Nhân” vậy.

Thánh giáo Cao Đài viết:

*“Rằng ta là một cái ta chung,
Lớn rộng bao la ở khắp cùng,
Ta chẳng có ta mà vẫn có,
Có ta, ta cũng chỉ tâm trung.”*⁵

Thánh Kinh viết:

“Ta là ánh sáng đã đến thế gian, để bất cứ ai tin Ta, người ấy sẽ không ở trong sự tối tăm.” (Ga 12,46)

5. Đức Trần Hưng Đạo Đại Vương, Minh Lý Thánh Hội, 01–9 Nhâm Tý (06–10–1972).

Một Kitô hữu đã nhắc lại câu Thánh kinh trên để kể chuyện “Làm thế nào sống trong ánh sáng”:

Chúng ta phải sống như con cái sự sáng, không phải vì ích lợi cho chúng ta, mà còn để cho đời này bớt tối tăm. Thánh Phaolô khuyên: *“Anh em hãy chiếu sáng như những vòm sao trên bầu trời thế gian.”*

2. Đời sống tâm linh của con người kỷ nguyên mới như thế nào?

Xu hướng mới của các tôn giáo

Các tôn giáo cũng thể hiện một xu hướng mới: hướng tới sự cộng tác, liên kết.

Phái Vệ Đà Đà, thông qua Đại sư Vive Kananda, đã tuyên bố: “Nếu bạn tìm một tôn giáo toàn thế giới có thể áp dụng cho mọi người, thì tôn giáo đó không phải là một cuộc chấp nối suông những tín ngưỡng khác nhau mà nó phải lấy những tín ngưỡng đó tạo thành một tổng thể, phải bao gồm mọi trình độ tôn giáo.”

Giáo hội Thiên Chúa Giáo La Mã, trong bản Tuyên ngôn “Thời

đại chúng ta” của Công đồng Vatican II (1964), đã viết:

“Trong sứ mạng phát động sự hiệp nhất và tính bác ái giữa mọi người và hơn thế nữa giữa các dân tộc, hội thánh, trong bản tuyên ngôn này, trước hết xét đến cái mà mọi người đều có như một di sản chung và nó thúc đẩy tất cả cùng sống định mệnh của mình.”

Trong Cao Đài giáo, Đức Giáo Tông Vô Vi Đại Đạo dạy:

“Đại Từ Phụ dựng Cao Đài nơi vùng Đông Nam Á này để làm “quyền pháp”. Chính sứ mạng quyền pháp này thúc đẩy mọi sở vật thực tại tôn giáo kết thành thực thể đạo cứu thế.(...)”

Quyền pháp đạo thực thể cứu thế phải có trách nhiệm trên toàn thể nhân loại. Không phải chỉ giải quyết vấn đề tâm linh, chính là giải quyết toàn diện cá thể con người.⁶

– Những tôn giáo chân chính, những bậc Giáo Tổ và Thánh hiền xưa nay không hề dạy con người phủ nhận giá trị làm người và kiếp người. Các Ngài dạy giác ngộ cái Đạo tự thân để hành Đạo ấy, trở nên hoàn thiện.

– Không có sự tiến hóa nào mà không có quá trình chuyển hóa gian khổ. Đó là quy luật của vũ trụ.

– Ngược lại người không có tín ngưỡng không phải là người tội lỗi. Hơn nữa họ vẫn có thể làm nên những sự nghiệp vẻ vang theo một lý tưởng trong sáng và cao thượng. Lý tưởng ấy chính là Đức tin của họ.

III. NHỮNG NÉT LỚN CỦA CHÂN DUNG CON NGƯỜI KỶ NGUYÊN MỚI

1. Đức Nhân xã hội hóa

6. Nam Thành Thánh thất, 01–01 Kỷ Dậu (17–02–1969).

Đức Nhân là giá trị nhân bản muôn thuở của con người từ nghìn xưa đến nghìn sau.

Đức Nhân của con người kỷ nguyên mới không phải chỉ là lòng trắc ẩn, lòng thương hại, là cái gì mình không muốn thì không làm cho người khác.

Đức Nhân thời đại này là Đức Nhân xã hội hóa, là thiện chí cải thiện con người, cải thiện xã hội để mỗi người đều có thể sống xứng đáng với cương vị làm người của mình.

Ví dụ:

- Ca sĩ Luciano Pavarotti trước đây được Phó Tổng thư ký Liên Hiệp Quốc khen là “người dùng giọng ca của mình làm sứ giả hòa bình”.

- gương nhân ái của Mẹ Theresa mất ở Ấn Độ năm 1997.

- Chương trình xóa đói giảm nghèo của các tổ chức từ thiện phi chính phủ trên thế giới.

Thế nên Thánh giáo có dạy:

“Vào cõi đời bảo sanh nhân nghĩa,

Cùng mọi người gieo tĩa tình thương,

Biết rằng thế sự vô thường,

Phải dùng cái Đạo hằng thường dưỡng nuôi.”⁷

2. Đức Trí toàn diện và nhất quán với định hướng xây dựng tiến bộ

Kỷ nguyên mới sẽ cung cấp cho con người vô số kiến thức. Nhưng kiến thức toàn diện không phải là tri thức đa tạp, hỗn độn mà nó phải xác định được các nguyên lý để ứng dụng sao cho con người phát huy được nhân văn, nhân tính, đạt được cuộc sống an lạc – tiến bộ.

Nên Thiêng Liêng từng nói:

“Nào kim cổ Đông Tây đủ mặt,

Dù dở hay, chưa chắc ai toàn,

Chi bằng hợp trí mưu toan,

Họa may thấy được vinh quang thanh bình.”⁸

3. Nhân cách bình hòa, không cực đoan, không suy thoái.

Khoa học đã chứng minh quy luật quân bình hay cân bằng là điều kiện tồn tại và ổn định của vạn vật vũ trụ.

Nên có Thánh giáo:

“Tâm mất hẳn quân bình lẽ sống,

Còn biết đâu nòi giống thân yêu,

7. Đức Đông Phương Chưởng Quân, Cơ quan Phổ thông Giáo lý Đại Đạo, 15-6 Canh Thân (26-7-1980).

8. Minh Lý Thánh Hội, *Đạo Học Chỉ Nam*, Bài trùng tụng Mục 4, Tiết 3, Chương 1: Vũ trụ như nguyên.

*Quốc phong luân lý đồ xiêu,
Đạo người như đã biến tiêu bao giờ!*⁹

Nhà văn nữ Phan Việt (đang là cư sĩ tại một ngôi chùa ở Thái Lan) viết: “Thế giới không bao giờ hết việc theo đúng nhân quả, nó không bao giờ ngừng chuyển động, nó không ngừng xảy ra, nó không bao giờ ngừng thị hiện. (...)

Chỉ cần nhìn kỹ vào thân tâm mình thôi, sẽ thấy thế giới này không có cái bất hạnh, mà chỉ là mình cảm thấy bất hạnh. Thực hành sống bằng cái thiện, cái trong, cái sáng, cái thẳng thì sẽ nhận ra bất (không) bất hạnh, cả Covid-19.”

4. Tính đại đồng hợp tác đa phương

Ngày nay “đại đồng” không còn là một chủ thuyết hay giáo thuyết mang tính chất đạo đức truyền thống, tính nhân đạo đơn thuần mà nó đã trở nên quy luật tồn tại và phát triển.

Như thế, nếu không hợp tác với cộng đồng thì không tránh khỏi thất bại.

*“Đời là nơi vạn sinh tiến hóa,
Người vào đời chọn ngã chánh trung,
Thế gian góp mặt thư hùng,
Điểm tô non nước, vẫy vùng rồng mây.”*¹⁰

5. Tôn trọng và phát huy nhân bản

Nhân bản là tình cảm thiêng liêng gắn bó giữa con người với những gì, những ai trong chiều dài lịch sử, un đúc nên con người mình, tạo thành một chủ thể “Người” với đầy đủ các bản sắc nhân văn của gia đình, dân tộc và nhân loại.

9. Minh Lý Thánh Hội, *Đạo Học Chí Nam*, Bài văn vắn Mục 4, Tiết 3, Chương 2.

10. Đức Giáo Tông Vô Vi Đại Đạo, *Cơ Quan Phổ Thông Giáo Lý Đại Đạo*, 14-02 Canh Thân (30-3-1980)

Nên Thánh giáo Cao Đài có viết:
*“Người xứng người đứng trong hoàn vũ,
Người nên người là chủ lấy thân,
Người là muôn mặt cân phân,
Lý tình gồm đủ, hình thần câu diêu.”*¹¹

KẾT LUẬN

Để kết luận, xin nêu hai ý kiến của Triết gia Bertrand Russell (1872–1970) về tương lai nhân loại. Triết gia Bertrand Russell được xem là “chiến sĩ hòa bình” và “triết gia nhân bản nhất của nhân loại”. Ông mất lúc trên bàn viết còn dang dở bài báo chống chiến tranh Việt Nam.

Triết gia B. Russel để lại một thông điệp cho nhân loại rằng:
“Nhờ tri thức của quý vị, quý vị có những khả năng mà trước kia nhân loại không có. Quý vị có thể dùng những khả năng đó cho cái thiện cũng như cái ác.

“Quý vị sẽ dùng nó cho cái thiện, nếu quý vị nhận định được tính huynh đệ của mọi người, nếu quý vị hiểu được rằng hết thảy chúng ta có thể sung sướng chung với nhau hoặc khổ sở chung với nhau...”

Đối với tín hữu Cao Đài, trên đường tu học hành đạo, muốn đạt được kỳ cùng mục đích, điều kiện tiên quyết là phải “tự thấp sáng hiện hữu”.

Thấp sáng hiện hữu có nghĩa là tự nhận thức con người thật mà mình đang sống; tức nhìn thẳng vào giá trị con người mình

11. Minh Lý Thánh Hội, *Đạo Học Chỉ Nam*, Bài văn vắn tổng kết Chương 2: Nhân sinh nhứt quán.

ở giữa xã hội, không che đậy, không mơ hồ tự dối. Như thế gọi là “tự biết mình”. Biết cái CON lẫn cái NGƯỜI của bản thân, cái “tâm” lẫn cái “thể”, cái “văn” và cái “chất”. Biết “con” là bản năng thú tánh còn lưu lại trên đường tiến hóa; biết “người” là nhân bản, là linh căn bẩm thụ từ Thượng Đế. Biết được rồi mới biết tự chủ để chế ngự cái “con” và hành sử nhân năng, tức cái “Người”.

Thiền nghi, bốn câu Thánh thi sau đây có thể đúc kết, làm cẩm nang sống đạo cho mọi người giác ngộ đang cố gắng tự thắp sáng hiện hữu trên đường hành đạo cứu đời:

*“Một trời, một đất, một lòng tin,
Biết Đạo, trước tiên biết được mình,
Mới biết sống đời là sống đạo,
Đại thừa sứ mạng rất phân minh.”¹²*

12. Đức Giáo Tông Vô Vi Đại Đạo, Cơ quan Phổ thông Giáo lý Đại Đạo, 15-01 Nhâm Tuất (08-02-1982).